

Algemeen Reglement voor de arbeidsbescherming

Titel III - Bijzondere bepalingen toepasselijk in zekere nijverheidstakken

Hoofdstuk I: Toestellen, installaties, arbeidsprocédés, gemeen aan verscheidene nijverheidstakken

Afdeling II. - Hefwerktuigen

II. Bijzondere voorschriften.

A. Bijzondere voorschriften betreffende de hijswerktuigen.

Artikel 269, met uitzondering van punt 4, is opgeheven voor de hijswerktuigen die na 31 december 1994 in de handel worden gebracht en in gebruik genomen.

Artikel 269.1. Belastingen. - Aanduidingen

Artikel 269.1.1. Een hijswerktuig mag niet gebruikt worden in omstandigheden welke niet voorzien zijn door de bouwer, ondermeer betreffende de windsnelheid.

Artikel 269.1.2. De hijswerktuigen waarvan de toegelaten maximum bedrijfslast veranderlijk is, dragen nabij de bedieningspost alle nuttige inlichtingen in verband met deze veranderlijkheid. Deze bepaling is eveneens van toepassing bij afstandsbediening.

Artikel 269.1.3. De hijswerktuigen met veranderlijke vlucht zijn voorzien van een naald met wijzerplaat of van elk ander toestel dat automatisch de toegelaten maximumbelasting aangeeft welke met elke hellingshoek van de giek overeenstemt. Deze bepaling is niet van toepassing op de hijswerktuigen met veranderlijke vlucht, met een uitschuifbare giek of met een giek met meerdere scharnieren.

Artikel 269.2. Kettingen. - Haken. - Kabels. - Aanslagmaterieel.

Artikel 269.2.1. Kettingen, haken, kabels en andere dergelijke elementen dienende tot het aanslaan, het hijsen of het vervoer van lasten, dragen een volgnummer dat zoveel mogelijk in het metaal geijkt is en toelaat, dank zij het bijhouden van een register, de naam van de leverancier, de datum van ingebruikstelling en, in voorkomend geval, de data van de verschillende warmtebehandelingen te kennen.

Wat de kabels en de kettingen betreft die deel uitmaken van een hijswerktuig dient een register bijgehouden waarin de data van plaatsing en vervanging van deze elementen evenals hun karakteristieken vermeld worden.

De kettingen, haken, kabels en andere dergelijke elementen dienende tot het aanslaan, het hijsen of het vervoer van lasten dragen bovendien op duidelijke wijze de aanduiding van de toegelaten maximumbelasting. Deze belasting is in duidelijk cijfers of letters vermeld op de elementen zelf of op een plaat of ring van duurzaam materiaal stevig bevestigd aan de elementen.

Artikel 269.2.2. De kettingen en de kabels mogen niet door knopen, bouten of andere hulpmiddelen ingekort worden en de nodige voorzorgen worden genomen om te beletten dat zij door wrijving tegen scherpe kanten beschadigd worden.

De ogen en splitsen van staalkabels zijn tenminste driemaal doorgestoken met elke streng van de kabel in haar geheel en tweemaal met de helft van de draden in elke streng afgesneden. Het gebruik van een ander soort verbinding, die even doeltreffend is als de hier voorgeschreven splits wordt toegelaten.

De verschillende elementen van elke ketting zijn van dezelfde kwaliteit.

De wegneembare verbindingselementen moeten ten minste van dezelfde sterkte zijn.

De kettingen van hoge weerstand (breukbelasting gelijk aan of groter dan 400 N/mm²) evenals hun toebehoren zoals ringen, haken en andere soortgelijke delen zijn voorzien van een onuitwisbaar merkteken dat een aanduiding is voor de karakteristieken (klasse) van het staal. Deze aanduiding dient om de meter van de ketting of om de twintig schakels aangebracht te worden.

Artikel 269.3.Veiligheidsinrichtingen.

Artikel 269.3.1.Loopbegrenzers.

Het indienststellen van kranen en hijslieren op bouwwerven, montage- en verhuislieren met veranderlijke hefhoogte, waarvan de lier is uitgerust met een wrijvingskoppeling tussen de motor en de kabeltrommel of met een riemaandrijving met een vaste en losse riemschijf, en die niet voorzien zijn van loopbegrenzers, is toegelaten.

In dit geval :

- a. worden de nodige maatregelen genomen opdat de aangestelde voor de bediening steeds gemakkelijk toezicht kan houden op de last;
- b. is een bericht, dat verbiedt zich onder de last te bevinden, op het toestel aangebracht;
- c. is de lier van het toestel zo ontworpen en uitgevoerd, dat de koppelingshefboom en de remhefboom aan zichzelf overgelaten, automatisch respectievelijk in de ontkoppelingsstand en in de remstand gaan staan;
- d. dient de hefkabel te zijn berekend zodat hij kan weerstaan aan de sollicitaties te wijten aan het maximaal moment dat door de motor kan uitgeoefend worden.

Artikel 269.3.2. Lastbegrenzers en lastmomentbegrenzers :

In het geval dat de bedrijfslast constant is (onafhankelijk van de werkstand) en indien er geen zekerheid is, dat gezien de aard van het bedrijf, de bedrijfslast niet zal worden overschreden, is een hijswerktuig uitgerust met een automatische lastbegrenzer.

In het geval dat de bedrijfslast afhankelijk is van de werkstand van het hijswerktuig is een hijswerktuig uitgerust met een automatische lastbegrenzer en een automatische lastmomentbegrenzer.

Deze bepalingen zijn niet toepasselijk op de volgende hijswerktuigen :

1. hijswerktuigen met een bedrijfslast kleiner dan of gelijk aan 500 kg;
2. kranen met een maximum bedrijfslastmoment kleiner dan of gelijk aan 2 tm;
3. niet-kantelgevaarlijke kranen en kantelgevaarlijke kranen waarvan de som van de stabiliteitsmomenten ten minste drie maal groter is dan de som van de kantelmomenten bij statische belasting wat de lastmomentbegrenzer betreft;
4. grijperkranen;
5. handgedreven hijswerktuigen, handtakels uitgezonderd;
6. de toestellen die, met in achtnaam van de bepalingen van artikel 269.1.1., hetzij door een omvorming of door het aanwenden van speciale aanhorigheden, hetzij door een wijziging van de gebruiksomstandigheden, tijdelijk of bij gelegenheid als hijswerktuig gebruikt te worden, voor zover de uit te voeren hefoperaties gebeuren in overeenstemming met de voorschriften van artikel 268.1.3. en 1.4.

De lastbegrenzers en de lastmomentbegrenzers treden in werking wanneer de bedrijfslast wordt overschreden met maximum 10 pct. Het is toegelaten een vertragings- of filtersysteem in te bouwen zodat de dynamische verschijnselen bij normale werking met de bedrijfslast geen aanleiding geven tot ongewenst uitschakelen.

Evenwel, bij elektrische takels waarvan de lastbegrenzer uitgevoerd is als een wrijvingskoppeling, dient deze geregeld te zijn voor een overlast van 25 à 40 pct.

Artikel 269.3.3. Afspringen of afglijden van de kabel.

Voor de trommellieren worden de nodige constructieve maatregelen genomen om het afspringen of

afglijden van de kabels te beletten, behalve in de gevallen waar dit afspringen of afglijden zonder gevaar is.

Artikel 269.3.4. Openingen voor de doorgang en de behandeling van de lasten.

De vloer- of wandopeningen bestemd voor het doorlaten of het bedienen van de toestellen of van de lasten die gevaar kunnen opleveren voor het vallen van personen of van goederen of die van aard zijn dat personen kunnen getroffen worden door vervoerde lasten of door de ophangingstuigen ervan, zijn voorzien van leuning met een loopreling en een tussenreling welke respectievelijk op 1 m tot 1 m 20 en op 0,40 tot 0,50 m hoogte aangebracht zijn alsmede een stootplint van minstens 0,10 m hoogte, of van alle andere gelijkwaardige inrichtingen.

Indien deze inrichtingen beweegbaar zijn, zijn ze zo opgevat, dat zij aan zichzelf overgelaten, zich automatisch in gesloten stand plaatsen.

Artikel 269.3.5. Bedieningsposten.

De cabines van hijswerktuigen zijn zodanig opgevat dat de aangestelde voor de bediening te allen tijde voldoende uitzicht heeft om het hijswerktuig veilig te besturen.

De beglaasde delen zijn in veiligheidsglas of in een materiaal dat gelijkwaardige eigenschappen bezit uit oogpunt van mechanische weerstand en doorzichtigheid.

De nodige maatregelen worden genomen opdat de bediening van de hijswerktuigen in normale hygiënische omstandigheden kan gebeuren, ondermeer wat de thermische isolatie en verluchting van de cabine betreft.

Elke bedieningspost is gemakkelijk en veilig toegankelijk en te verlaten.

In de gevallen waar deze gemakkelijke en veilige toegang afhankelijk is van de stand van het hijswerktuig of de bedieningspost en niet steeds bereikbaar is, dient de mogelijkheid te bestaan de bedieningspost te verlaten of te bereiken langs een noodweg of een steeds beschikbaar veilig hulpmiddel.

Artikel 269.3.6. Inrichtingen tegen botsingen.

Wanneer meerdere loopkranen op dezelfde rijbaan werken, zijn de nodige voorzieningen getroffen opdat zij niet met elkaar in botsing kunnen komen of opdat de gevolgen van een eventuele botsing zonder gevaar zijn.

Artikel 269.3.7. Kleur van het haakblok:

Het haakblok van de hijswerktuigen is in een kleur geschilderd die tegen de omgeving afsteekt.

Artikel 269.3.8. Windsnelheidsmeter.

Wanneer voor toren- en havenkranen de hoogte van de kraanhaak of een ander ophangingsorgaan van de last boven de omliggende grond 25 m of meer bereikt of wanneer de kraan uitgerust is met een cabine, moet de aangestelde voor de bediening in alle omstandigheden door rechtstreekse meting kunnen vaststellen dat de windsnelheid een waarde bereikt of overschrijdt die gevaarlijk is voor het toestel en waarbij het werk met de kraan dient stopgezet of aangepast te worden.

In het geval meerdere van deze toestellen op eenzelfde werf, in eenzelfde inrichting of een havengebied opgesteld staan, mag de aflezing van de windsnelheid centraal gebeuren op voorwaarde dat de meting representatief is voor de betrokken zone en dat de nodige maatregelen genomen worden om de overdracht van de informatie naar de diverse aangestelden voor de bediening in alle omstandigheden te verzekeren.

Artikel 269.4. *[opgeheven bij KB van 4 mei 1999]*

Artikel 269.5. Overgangsmaatregelen.

Artikel 269.5.1. De voorschriften van de punten 2.2. vierde lid, 3.2., 3.3., 3.5., tweede en vijfde lid, zijn van toepassing op toestellen in dienst of in opbouw op de datum van bekendmaking van dit besluit in het Belgisch Staatsblad tien jaar na deze bekendmaking.

Artikel 269.5.2. De voorschriften van punt 3.5., tweede lid, zijn evenwel toepasselijk op toestellen in dienst of in opbouw, in de gevallen waar de veiligheid, rekening houdende met de mechanische weerstand en bevestiging van de beglazing en het risico van een mogelijke val doorheen de glaspanelen, niet voldoende verzekerd is.

Artikel 269.5.3. De voorschriften van punt 3.2. zijn slechts toepasselijk op de handtakels die in dienst gesteld worden twee jaar na de datum van de bekendmaking van dit besluit in het Belgisch Staatsblad.